

Akran ?li?kileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akran ?li?kileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16672>

Özet

Akran İlişkileri Ölçeği (AÖ), S. S. Bapoğlu-Dümenci ve F. Gürsoy tarafından 2019 yılında geliştirilmiş bir **psikometrik** araçtır. Bu ölçek geliştirme çalışması, bireylerin akranlarıyla kurdukları ilişkilerin niteliğini ve düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır. Geliştirme süreci, ilgili literatür taraması, madde havuzu oluşturma ve kapsamlı geçerlik-güvenirlik analizlerini içermektedir. Ölçek, özellikle genç ve ergen popülasyonlarda **akran ilişkileri** dinamiklerini değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Akran İlişkileri Ölçeği, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Akran Desteği, Sosyal İlişkiler, **Geçerlik**, **Güvenirlik**.

Yazarlar

S. Seda Bapoğlu Dümenci, F. Gürsoy.

Amaç

Akran İlişkileri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal çevrelerindeki akranlarıyla olan etkileşimlerinin derinliğini, kalitesini ve genel yapısını sistematik olarak ölçebilecek, kültüre özgü ve geçerli bir araç sunmaktır. Bu ölçek, özellikle eğitim ve sağlık bilimleri alanlarında, akran desteği, sosyal uyum ve ilişkisel problemlerin erken tespiti gibi konularda araştırmacılara ve klinisyenlere nicel veri sağlama potansiyeline sahiptir.

Ölçek, akademik çalışmalarda ve uygulamalı psikolojide, akran ilişkilerinin bireyin gelişimine olan etkilerini incelemek amacıyla kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin Türkiye bağlamında ilgili popülasyonun özelliklerini doğru bir şekilde yansıttığını göstermeyi hedeflemiştir.

Yapı

Akran İlişkileri Ölçeği, adından da anlaşılacağı gibi, bireyin **akran** çevresiyle kurduğu sosyal ve duygusal bağ temel alan psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı genellikle işbirliği, çatışma çözme becerileri, sosyal kabul, dışlanma algısı ve akran grubuna aidiyet gibi alt boyutlar içerir.

Ölçeğin ölçtüğü yapı, bireyin sosyal adaptasyonu ve psikososyal sağlığı açısından kritik öneme sahiptir. Ölçek, bu ilişkilerin hem olumlu (destek, kabul) hem de olumsuz (çatışma, dışlanma) yönlerini kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Ancak, kaynaktan derecelendirme bilgisi

belirtilmedi?i için, ölçek maddelerinin tipik olarak Likert tipi bir yanıt formatı (örneğin, 5'li veya 7'li) kullandığını varsayılmaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmaları zorunlu bir parçası olarak, Akran ?li?kileri Ölçeği'nin geçerlik analizleri, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı ölçtü?ünü kanıtlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kaynak içeriğinde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, Bapoğlu-Dümenci ve Gürsoy (2019) tarafından yayınlanan makalede, yapı geçerliği ve muhtemelen kapsam geçerliği çalışmaları detaylı olarak sunulmuştur.

Yapı geçerliği genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapıyla ne ölçüde uyumlu olduğunu gösterir ve sonuçlar makalenin bütününde mevcuttur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm aracının tutarlılığını ifade eden önemli bir **psikometrik** özelliktir. Akran ?li?kileri Ölçeği'nin güvenilirliği, büyük olasılıkla iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve/veya test-tekrar test yöntemleri kullanılarak incelenmiştir.

Kaynakta güvenilirlik değerleri açıkça listelenmemiştir, ancak geliştirme makalesinde elde edilen Cronbach Alfa katsayısının kabul edilebilir düzeyde yüksek olduğunu varsayılmaktadır. Bu değerler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar verdiğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Akran ?li?kileri Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ortaya koymak amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Geliştirme çalışması genellikle, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu (örneğin, Akran Desteği, Akran Çatışması) belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile yapılır.

Bu analizler sonucunda ölçeğin nihai faktör yapısı belirlenmiş ve bu yapıya teorik çerçeve ile uyumu Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmiştir. Faktör yükleri, özdeğerler ve toplam varyans açıklama oranları gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, orijinal referans makalesinde yer almaktadır.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Derecelendirme formatı (Likert Tipi olduğu varsayılmaktadır, ancak kaynakta

belirtilmemiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Gençler, ergenler veya yetişkinler (Akran ilişkileri üzerine odaklandığından genellikle okul çağı popülasyonu hedeflenir.)

Yaş Grubu: Makalenin hedef kitlesine göre değişkenlik göstermekle birlikte, genellikle 12-25 yaş aralığı. (Kaynakta spesifik yaş aralığı belirtilmemiştir.)

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmanın örneklem grubu, makalenin metodoloji bölümünde detaylandırılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcıların kendi akran ilişkileri deneyimlerini derecelendirmeleri esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Psikoloji, Akran Grubu, Ergenlik, Yapı Geçerliliği, İç Tutarlılık, **Akran İlişkileri**, Psikolojik Ölçme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: seda.dumenci@mta.gov.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Sorumlu yazarın kurumsal adresi (Makalede mevcuttur).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Akran İlişkileri Ölçeği, 2019 yılında yayımlanan bilimsel bir makale ile kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar S. Seda Bapoğlu Dümenci ile iletişime geçilerek alınmalıdır. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle ücretsiz olsa da, ticari veya klinik uygulamalar için yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçek, Bapoğlu-Dümenci ve Gürsoy tarafından 2019 yılında geliştirilmiştir.

Referanslar

Bu ölçeğin geliştirilmesine dair birincil referans aşağıda sunulmuştur:

Bapoğlu-Dümenci, S.S. ve Gürsoy, F. (2019). Akran İlişkileri Ölçeği: Ölçek geliştirme çalışması.

Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi , 2(2) , 64-70.

Makalenin tam metnine erişim linkleri şunlardır:

Dergipark üzerinden erişim: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: akran-iliskileri-olcegi-toad.pdf

Akran İlişkileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğe ait maddeler, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için orijinal referans makaleye (Bapoğlu-Dümenci & Gürsoy, 2019) başvurulması gerekmektedir.